

Jejich manželství bylo netradiční od první chvíle: Jiří Vacek požádal Moniku Chvojkovou o ruku během společné cyklistické výpravy po Jižní Americe. Svatbou v Argentině pak završili své více než čtrnáct tisíc kilometrů dlouhé putování. Na svatební cestu vyrazili pro změnu do Japonska, které přejeli opět na kolech. Následoval Madagaskar, okružní cesta po Asii a letos Jamajka. A přestože v současnosti čekají rodinu, cestování se vzdát nemíní.

Přejezd přes Bolívii byl jen jedním z mnoha na „předsvatební“ cestě

Objeli na kole celý svět

► **Jaké občanské povolání vlastně máte? Děláte něco zcela klidného, co je v protikladu k vašim dobrodružným cestám?**

Monika: Já si vydělávám účetnictvím, hraju si s čísly... Na cesty se mi většinou podaří získat volno v práci, výpověď jsem dávala jen kvůli těm osmi měsícům v Jižní Americe.

Jiří: Živil jsem se léta servisem televizních přijímačů, ale s příchodem digitalizace a hypermarketů tenhle byznys úplně odumřel, na podzim roku 2009 jsem všechno kompletně vyvezl do sběrného dvora a začal nový život... Teď zpracovávám materiály z našich cest, připravuju přednášky o cestování a naše knihy k vydávání.

► **Měli jste už od dětství touhu cestovat, nebo to přicházelo postupně? Co vaši rodiče, také rádi cestovali?**

Monika: Určitě, rodiče mě vozili na výlety každý víkend po republice. A hned po revoluci jsem začala cestovat, nejdřív jenom po Evropě. Moc jsem si oblíbila

Skotsko, kam jsem jela nejprve na brigádu na maliny, a pak jsem tam dlouho jezdila na dovolenou.

Jiří: Oba jsme se ovšem narodili v době, kdy tady panovala totalita, a moji rodiče ani neměli moc peněz – takže jsem do revoluce byl jenom třikrát na nákupech ve východním Německu.

A pak jsem zase začal podnikat, od roku 1992 do roku 2001 jsem neměl ani den dovolené. Až před jedenácti lety jsem poprvé letěl letadlem, s maminkou do Thajska – a pak to všechno začalo! Každý rok jsem jezdil na déle a déle, a vyvrcholilo to těmi osmi měsíci v Jižní Americe.

► **Kde jste se seznámili? Předpokládám, že někde na silnici...**

Monika: Já jsem se přifařila k Jirkovi, když jsem se dozvěděla, že jede na Madagaskar. Přiletěla jsem za ním tenkrát do Afriky a od té doby jsme pořád spolu, asi čtyři a půl roku!

Myslím, že už jsme spolu strávili více času než jiné páry za celý život.

► **Předtím, než jste se vydali do Jižní Ameriky, jste prý toho na kole, Moniko, mnoho nenaždila...**

Monika: Jestli jsem ujela po Česku dva tisíce kilometrů za celý život, tak je to hodně! Dalších tisíc bylo na Kubě, kde jsme si vyzkoušeli jet na kole „natěžko“, tedy s celou výbavou, a potom rovnou 14 224 km po Jižní Americe!

► **Vaše první velká cyklistická výprava skončila originálně – svatbou v Buenos Aires. Jak k tomu došlo?**

Jiří: V půlce expedice jsem Moniku požádal o ruku, když jsem usoudil, že prošla mým testem, že spolu vydržíme...

Monika: Já o tom vůbec nevěděla, chystal mi to za zády! Brát jsme se měli 12. března 2010 a 30. prosince 2009 mě požádal o ruku. Později to nešlo, protože potřeboval můj souhlas kvůli ambasádě! Napadlo mě, že se něco děje, když mě Jirka najednou pozval do restaurace na steak, chtěl stolek u okna... To mi bylo podezřelé, protože většinou jsme jedli velmi skromně!

► **A co vašemu rozhodnutí říkali doma?**

Jiří: Moničini rodiče byli jistě překvapeni, když jsem jim zavolal z Chile, jestli mi ji dají, asi chtěli klasičtější velkou svatbu. Obě maminky ale nakonec dorazily a užily si to.

Monika: Já jsem ale nikdy neměla představu, že se budu vdávat v bílých šatech, takže se to vyřešilo tím, že jsem měla svatbu v novém cyklistickém dresu! A prstýnky nám půjčila Jirkova maminka jejich svatební...

Jiří: A jméno Jiří Monika na tom prstenu nakonec měla!

► **Zajímalo by nás, co všechno si na své výpravy naskládáte do batůžků...**

Jiří: Před balením je nejdříve třeba dobře vybrat kolo, které to všechno uveze – nemusí být zvláště drahé, ale zase ne z hypermarketu – nějaká dobrá střední třída. Druhá věc jsou jednoznačně nepromokavé a pevné brašny s dobrým nosičem, kvalitní pláště na kola...

Monika: A na sebe věci především funkční, aby nebyly moc těžké, podle místa. Důležité je i termoprádlo, aby se člověk nepropotil. V nejstudenějším počasí jsme mohli na sebe natáhnout až šest vrstev oblečení.

Jiří: V Jižní Americe jsme museli počítat s vedrem i deštěm, větrem a teplotami pod nulou, vždyť jsme si odskočili i do Antarktidy, takže to chtělo více oblečení. Různé goretexy a windstoperky jsou sice drahé, ale lehké a účinné. Měli jsme s sebou sandály a nízké pevné boty.

► **A to určitě není všechno?**

Monika: Tak ještě „kuchyňka“ – ešus, vařič, příbor, sůl a pepř – s tím si vystačíte, zbytek koupíte. A lékárnička, pochopitelně!

Projíždka po Salar de Uyuni, největší solné pláni na světě, je velkým zážitkem

Jiří: Dopodrobna se to dá najít na našich internetových stránkách www.altiplano.cz. Dobrá je i navigace GPS, která hodně usnadňuje život. A pak jsou dobré praktické malé počítače – netbooky, pro zapisování věcí, komunikaci se světem a okamžitou úpravu fotek.

► Co když je třeba něco opravit?

Jiří: V Jižní Americe jsou svářečské dílny všude, je tu spousta opravených kamionů, dvakrát nám prasknul nosič, a nebyl s tím menší problém. Jinak stačí s sebou mít malé kleště, šroubováček, pár plíšků, šroubků – a toho půl kila, které s sebou vezete, vůbec nelitujete.

► Jižní Amerikou vaše poznávání světa neskončilo, pustili jste se na svatební cestu do Japonska. V čem byl při jízdě hlavní rozdíl?

Monika: V terénu. V Jižní Americe je to tak, že jste ve třech tisících metrech nad mořem, potom spadnete brutálně do nížiny, přejedete malý mostek o 1800 metrů níže a zase nahoru, pak jedete několik dní ve 200 m n.m. a zase je potřeba vyškrabat se nahoru do hor!

Jiří: Ono je to dáno i vyspělostí těch zemí – Japonsko je také hornaté, ale zároveň je provrtané jak ementál, jsou tam všude tunely, mostní konstrukce, takže ty silnice jsou daleko rovnější. Kdežto v Andách jsou peníze jenom na most v nejužším místě údolí. A když už si zvyknete na kopce, přijde protivítr – a to se opravdu nedá! Déšť se dá zvládnout, kopce se dají, ale tohle ne... To je jako pro plavce plavat proti proudu. Bere to strašně sil, je to náročné na psychiku.

► Čím ještě vás Japonsko zaujalo?

Jiří: Architektura tam není pro nás tak zajímavá, ale oni jsou

Z Jižní Ameriky si cestovatelé odskočili do Antarktidy

úžasní jako lidé. Japonci si váží tradic, mají svou čest. A úžasná je tam i bezpečnost. Ne, že by Jižní Amerika byla tak nebezpečná, ale nechat si kolo na rušném místě nezamčené bychom si tam nedovolili. Naopak v Tokiu jsme klidně spali pod stanem a kola si nechávali nezamčená venku! Mohli jsme si nechat kola se všemi věcmi kromě dokladů na nádraží celý den! Tam si nikdo cizích věcí nevšímá, když někdo ztratí mobil na pěší zóně, tak tam zůstane ležet, maximálně ho někdo zvedne na parapet! Proto je asi u nás tak často okrádají...

Monika: V Jižní Americe byla nejnebezpečnější Brazílie, hlavně ve městech. Člověk musel být obezřetný. V Japonsku ne, tam můžete být úplně bezstarostní, i řidiči jsou tam ohleduplní... Pak se doma zase těžko zvyká! Jedinou starost nám v Japonsku udělal blížící se tajfun – bojovali jsme vlastně jenom s počasím – na jednom ostrově deště, na druhém vedro...

► Stalo se někdy, že by se vás snažili okrást?

Jiří: Jednou se nás pokusili okrást v Bolívii a podruhé v Bohumině.

Monika: Jeli jsme v Bolívii

autobusem, nastoupila tam skupina lidí, která se nám snažila zakrýt výhled, jeden začal něco lovit nahoře mezi zavazadly, a najednou spadla dolů taška, kde jsme měli GPS a průvodce – a tak jsem se s ním o ni začala rvát! Jirka pak tomu druhému jednu vypálil, a oba utekli!

Jiří: Podruhé se nám to stalo, když jsme vyjžděli na naši cestu po Asii. V Bohumině jsme přes noc čekali na přípoj na vedlejší koleji, a v polospánku viděli, že nějaký Rus se nám zkouší dostat do brašny! Naštěstí je ta vodotěsná cyklistická brašna trochu komplikovaná na otvírání, my se probudili a on utekl! Jinak bychom bez pasů a víz nikam nejeli, cesta by skončila brzy...

► Jaké máte jinak zkušenosti s lidmi v cizině? Je pravda, že ti nejchudší se zpravidla rozdělí nejvíce?

Jiří: Řekl bych, že to je skoro pravidlo, všude na světě. Vidíte, že sami jídla nemají tolik, ale rozdělí se s vámi – a nejde se tomu bránit, protože vidíte, jakou z toho mají obrovskou radost! A jedna z nejpohostinnějších zemí, ve které jsme byli, byl možná překvapivě Írán! Zastaví auto, zeptají se vás, jestli máte kde spát, co jíst... A je to i vzdě-

laný národ, snadno se tam domluvíte anglicky.

Monika: Ne, že bych tedy byla nadšená z toho, že v Íránu musím nosit šátek za všech okolností a být zakrytá! Jezdila jsem i s vyhrnutou nohavicí pod kolenou. Pak jsme se dozvěděli, že ženy se nesmí nejen odhalovat, ale ani jezdit na kole! Ale mě mou úpravu jako cizince naštěstí tolerovali. Jinak se nám tam ovšem líbilo moc...

► Cestovatelé jsou často nuceni žít v selských podmínkách. Jaké nejbizarnější jídlo jste v cizině ochutnali? A do čeho byste nikdy nešli?

Jiří: Ani jeden nemáme rádi mořské plody, ústřice a podobně, takže to odmítáme. Ve Venezuele jsem ale ochutnal kajmana – řekl bych, že je to něco mezi králikem a kuřetem. Jednou jsem jedl smaženého červa, ale to je asi vše... Extrémům se vyhýbáme, raději si třeba sami připravíme bramborák.

Monika: Pamatuju se, jak nám v Jižní Americe plavaly slepičí pařáty v polévce – to jsem nemohla, tak jsem to dávala místním. A oni byli rádi, pro ně je to pochoutka!

► Zažíváte na cestách něco jako ponorkovou nemoc?

Jiří: My od sebe neutíkáme, my naopak máme problém být bez sebe! Když jsme se vrátili, přišlo nám divné být bez sebe půl dne! Ono záleží na tom, jak si ti lidé sednou. Jestli jsme si byli souzeni, tak se s tím nedá nic dělat!

► Jistě máte i nějaké opravdu dramatické zážitky z cest?

Monika: Až z poslední cesty po Asii. Zažili jsme zemětřesení v základním táboře pod Mount Everestem, v epicentru prý bylo šest stupňů – plavala nám země

Táboření přímo u Velké čínské zdi při přejezdu Asie

Na cyklistickou svatbu v Buenos Aires přijely i mamínky obou novomanželů

pod nohama, začaly se valit kameny, byla tma, lidi naskákali do ledového řečiště v údolí a vystrašeně jsme všichni čekali, co se bude dál v té tmě dít... Také jsme dostali za bonusové míle zdarma letenku po Indii, a málem jsme v Goji nepřistáli – při přistání přišly turbulence, jen taktak, že jsme se nerozbili o ravněj.

Jiří: V Turecku jsme byli týden po zemětřesení a týden po nás přišlo další! V Kátmandú se dalo proletět nad Everestem, což jsme si kvůli penězům nedopřáli, stejně prý nic moc vidět nebylo. A za dva dny se tam pak totéž vyhlídkové letadlo zřítilo...

► V čem vidíte největší rozdíly mezi zeměmi, jež jste doposud projeli? Chtěli byste v některé z nich žít?

Jiří: Až když je člověk někde déle, začne vidět ty jejich problémy – představa, že když vás tu to přestane bavit, utečete do jiné země, je zkrleslá, všude je, jak se říká, chleba o dvou kůrkách! Jinak rozdíly se zmenšují: globalizace dělá se světem taková zvěrstva, že i v těch nejchudších zemích mají dnes igelity na chýších, solární panely a především tuny odpadků. Exotika začíná mizet. Přeskočí se tam určitý generační vývoj – třeba na Madagaskaru jezdí ještě v odlehklých částech pouze voškové povozy, a do toho tam přijede turista s mobilem, zrcadlovkou či počítačovou hrou!

► Pozorujete tedy i negativní dopady turistického ruchu?

Jiří: To, co udělal turistický ruch s planetou, je hrozné! V Patagonii snad stonásobně stouply ceny! Přijedete se podívat na ledovec do přírody, která je všech, a platíte za to podívání v přepočtu třeba 500 korun! Chápu, když si řeknou třeba o padesát korun, protože tam musí udržovat lávku, ale rýžování na turistech tím, že si ohradím kus ledu, nepochopím! Vždyť příroda nepatří nikomu, je všech! Jinde zase na vás parazitují lidé bez charakteru, kteří vedou dvojí ceny, na krásných místech se stavějí obrovská betonová monstra – hotely, všude jsou odpadky, je toho fakt hodně...

► Vracíte se někdy do zemí, kde už jste byli, nebo si naopak dáváte nové a nové cíle?

Jiří: Do tří čtvrtin těch zemí bych se rád vrátil, ale je tolik zemí, kde jsem ještě nebyl! Přemýšleli jsme třeba nad Indonésií a Filipínami, kam se dá podívat

Chameleonovi z Madagaskaru se zalíbilo na sedle kola

MONIKA A JIŘÍ VACKOVÍ

Jiří Vacek se narodil 21. června 1974 v Praze, vystudoval obor mechanik-elektronik. Monika (rozená Chvojková) spatřila svět 15. března 1978 v České Lípě, vystudovala na střední škole technologii zpracování skla.

Dosud nejdelší společnou cestu podnikli na přelomu let 2009 a 2010: přejezd Jižní Ameriky na kolech. Absolvovali na kolech také cesty po Japonsku, Madagaskaru, Asii (ze Sibiře přes Mongolsko, Čínu, Indii a Írán do Evropy) a Jamajce. První knihu Přes Altiplano na svatbu vydali roku 2010, druhou Japonsko & Korea – do Tokia pod stan loni.

Momentálně chystají třetí publikaci, bude o Madagaskaru a vyjde o prázdninách.

i s dětmi. Největší sny už ovšem máme splněné a teď se hrozně těšíme i na ty české vesničky, na ježdění po Čechách! Naše země má ohromné kouzlo!

► Takže když přijedete do Čech, netáhne vás to zase někam ven?

Jiří: Stále někam jezdit by asi nebylo pro nás. My potřebujeme doma trochu „vyhladovět“, a připravit se zase na nějaké další cestování. Myslím, že když člověk sbírá státy a drtí kilometry, tak už pak ani třeba moc nezastavuje, jenom to seká...

Monika: A rádi se taky vidíme aspoň občas s rodinou, pozdravíme ji...

► Jezdíte ještě nějak jinak než na kole? Nebo už by vás jiné způsoby dopravy omezovaly?

Jiří: Původně jsme jezdili s batohy a používali místní dopravu, kola jsme objevili až v posledních letech. Mají úžasné kouzlo, dávají nám větší mobilitu, naprostou nezávislost, šetří ohromně peníze. V Japonsku je třeba nejdražší ubytování a doprava – a my jsme neplatili ani jedno, jezdili jsme na kolech a spali pod stanem!

Monika: A v poslední době jsme přesedlali na takzvané „skládačky“, tedy skládací kola, v kombinaci s vlakem, tak jsme jeli po Asii. Skládačka slouží k tomu, aby se dala rychle složit a dát třeba do vlaku. Sto padesát kilometrů se na tom v kuse ujet dá, ale není to na každý den.

Jiří: To už je zase úplně jiná dimenze cykloturistiky. Objede-

me kus světa vlakem, vždycky na chvíli vystoupíme a kus na té skládačce jedeme – takhle jsme objeli třeba Bajkal. Jinak říkám, že dokud jedeme na kolech, jsme v bezpečí a jsme zdraví. Ale jakmile člověk vlezde do nějaké dopravy, přijdou problémy! Takže ctíme jednoduché pravidlo: Pokud je to možné, jet na kolech!

► Vydali jste už dvě knihy o svých cestách, chystáte třetí?

Jiří: Ano, v létě vyjde kniha Madagaskar náš osudový. Je osudový proto, že nás vlastně dal dohromady, a před Vánoci bychom rádi, kdyby vyšla i naše poslední cesta po Asii. Chtěli jsme vidět Čínu, Indii, Rusko... Indie je taková cestovatelská maturita, takže máme konečně pocit, že jsme cestovatelé!

► V listopadu čekáte dítě. Plánujete je s sebou také vozit na daleké výpravy?

Jiří: Popravdě, přesnou odpověď na tohle ještě nemáme. Myslíme, že se to časem ukáže samo. Určitě hodláme dát děti do vozíku za kolo a jezdit s nimi, ale žádnou velkou expedici zatím neplánujeme. Nechali jsme si Česko a Evropu s jejími bezpečnými cyklostezkami na dobu s dětmi, do něčeho bláznivého, aspoň zatím, nepůjdeme... Na druhou stranu, my máme oproti jiným lidem ten práh extrému někde jinde!

Martina Oplatková

Foto archiv manželů Vackových